

C-356/21. sz. ügy**Előzetes döntéshozatal iránti kérelem****A benyújtás napja:**

2021. június 7.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Lengyelország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. március 16.

Felperes:

J. K.

Alperes:

TP S. A.

[omissis]

Varsó, 2021. március 16.

A Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy (varsói kerületi bíróság, Lengyelország)**Varsóban**

[omissis]

[omissis]

ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELEM

A 2021. március 16. napján meghozott végzésével a Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy (Varsó fővárosi kerületi bíróság) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke alapján a következő kérdést terjeszti előzetes döntéshozatalra:

„Úgy kell-e értelmezni a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL 2000. L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás

5. fejezet, 4. kötet, 79. o.) 3. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontját, hogy azok kizárhatják a 2000/78/EK tanácsi irányelv hatálya alól a szerződéses partner szabad megválasztását és következésképpen a nemzeti jogban a 2000/78/EK tanácsi irányelv 17. cikke alapján előírt szankciók alkalmazását – feltéve, hogy a választás nem a nem, a faji vagy etnikai származáson vagy a nemzetiségen alapul – abban az esetben, ha a hátrányos megkülönböztetés a gazdasági tevékenységet önálló vállalkozás keretében folytató természetes személy munkavégzésének alapjául szolgáló polgári jogi szerződés megkötésének megtagadásában nyilvánul meg, és ezen elutasítás okát a lehetséges szerződéses partner szexuális irányultsága képezi?”

[omissis]

Indokolás [omissis]

A. FELEK ÉS KÉPVISELŐIK

Felperes: J. K.

[omissis]

Alperes: TP S. A.

[omissis]

B. A VONATKOZÓ EURÓPAI UNIÓS RENDELKEZÉSEK

Az Európai Unióról szóló szerződés [omissis]

2. cikk Az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek közösek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában.

A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL 2000. L [omissis] 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.) – a továbbiakban: 2000/78/EK irányelv

1. cikk Ennek az irányelvnek a célja a valláson, meggyőződésen, fogyatékonyságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló, foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteinek a meghatározása az egyenlő bánásmód elvének a tagállamokban történő megvalósítására tekintettel.

3. cikk

(1) A Közösségre átruházott hatáskörök korlátain belül ezt az irányelvet minden személyre alkalmazni kell, mind a köz-, mind a magánszféra vonatkozásában, beleértve a köztestületeket [helyesen: az állami szerveket] is a következőkre tekintettel:

- a) a munkavállaláshoz, önálló vállalkozáshoz, a foglalkozáshoz való hozzájutás feltételei, beleértve a kiválasztási és toborzási feltételeket [helyesen: a kiválasztás és a munkaerő-felvétel feltételeit], bármely tevékenységi ágban és a szakmai hierarchia minden szintjén, beleértve az előmenetelt is;
- b) a pályaválasztási tanácsadás, a szakképzés, a szakmai továbbképzés és az átképzés – beleértve a szakmai gyakorlatot – minden formájához való hozzájutás;
- c) alkalmazási és munkakörülmények [helyesen: alkalmazási és munkafeltételek], beleértve az elbocsátást és a díjazást;
- d) tagság vagy részvétel a munkavállalók vagy a munkaadók szervezeteiben vagy bármely szervezetben, amelynek tagjai egy bizonyos szakmát gyakorolnak, beleértve az ilyen szervezetek által nyújtott ellátásokat is.

17. cikk A tagállamok meghatározzák az irányelv következtében elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciókat, és minden szükséges intézkedést megtesznek annak biztosítására, hogy azokat alkalmazzák. A szankciónak, amely állhat az áldozat [helyesen: károsult] részére fizetendő kártérítésből, hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lennie. A tagállamok legkésőbb 2003. december 2-ig értesítik a Bizottságot ezekről a rendelkezésekről, és késedelem nélkül tájékoztatják bármely, azokat érintő módosításról.

C. A VONATKOZÓ NEMZETI JOGSZABÁLYI RENDELKEZÉSEK

Ustawa o wdrożeniu niektórych przepisów prawa Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania z dnia 3 grudnia 2010 roku (az egyenlő bánásmód terén az európai uniós jog egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló, 2010. december 3-i törvény, *Dziennik Ustaw*, 2020. 2156. tétel – egységes szerkezetbe foglalt szöveg) – a továbbiakban: az egyenlő bánásmódról szóló törvény

2. cikk (1) bekezdés Ez a törvény a természetes személyekre, a jogi személyekre és azon jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeti egységekre alkalmazandó, amelyeket a törvény jogképességgel ruház fel.

4. cikk 2. pont E törvényt alkalmazni kell a következőkre:

[...]

2. a gazdasági vagy szakmai tevékenység megkezdésének és folytatásának feltételei, különösen munkaviszony vagy polgári jogi szerződésen alapuló munkavégzés keretében;

[...]

5. cikk E törvény nem alkalmazandó a következőkre:

[...]

3. a szerződéses partner szabad megválasztása, feltéve, hogy az nem a nem, a faji vagy etnikai származáson vagy a nemzetiségen alapul;

[...]

8. cikk, (1) bekezdés, 2. pont

(1) Tilos minden nem, faji vagy etnikai származáson, nemzetiségen, valláson, meggyőződésen, világnézetben, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés a következők tekintetében:

[...]

2. a gazdasági vagy szakmai tevékenység megkezdésének és folytatásának feltételei, különösen munkaviszony vagy polgári jogi szerződésen alapuló munkavégzés keretében;

[...]

13. cikk

(1) Bárki, akivel szemben az egyenlő bánásmód elvét megsértették, kártérítésre jogosult.

(2) Az egyenlő bánásmód elvének megsértésével kapcsolatos ügyekben a polgári törvénykönyvről szóló, 1964. április 23-i törvény [omissis] rendelkezéseit kell alkalmazni.

D. AZ ALAPELJÁRÁS TÁRGYA

A felperes a jelen ügyben az alperes arra való kötelezését kéri, hogy fizesse meg 47 924,92 PLN-nek a kereset benyújtása időpontjától a fizetés időpontjáig számított törvényes késedelmi kamatokkal növelt összegét, amely 35 943,69 PLN összegű vagyoni kártérítésből, valamint 11 981,23 PLN összegű, abból eredő nem vagyoni kártérítésből tevődik össze, hogy a gazdasági tevékenység különösen

polgári jogi szerződés alapján történő megkezdésének és folytatásának feltételeire vonatkozó, a szexuális irányultságon alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetéssel megsértették az egyenlő bánásmód elvét. A felperes a fenti követelést arra az állításra alapítja, hogy az alperes szexuális irányultságon alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetést valósított meg azáltal, hogy törölte a felperes által teljesítendő, 2017 decemberére előirányzott ügyletet, amelynek keretében a 2017. november 20-án egy hónapra kötött vállalkozási szerződést kellett volna teljesíteni, valamint azáltal, hogy nem kötött további vállalkozási szerződést a felperessel, ezzel megszüntetve a felek közötti együttműködést. Az ügylet alperes általi lemondásának és az együttműködés alperes általi megszüntetésének a felperes szerint valószínűleg azt volt az oka, hogy ő és az élettársa közzétették a „*Pokochaj nas w święta*” („Szeress bennünket Karácsonykor”) című karácsonyi dalt a Youtube-on az annak bemutatására irányuló „J. & D.” projekt keretében, hogy a Lengyelországban élő azonos nemű párok semmiben nem különböznek az ellenkező nemű pároktól.

Az alperes a kereset elutasítását kérte azzal az indokkal, hogy nem sértette meg az egyenlő bánásmód elvét. Az alperes azzal érvelt, hogy sem ő maga, sem pedig a jogszabályok nem biztosították a felperes számára a felek között létrejött vállalkozási szerződés meghosszabbítását. Kifejtette, hogy 2017 decemberében az alperes társaságon belül átszervezésre került sor, amelynek keretében a műsorszerkesztési tevékenység, amellyel a felperes foglalkozott, az újonnan létrehozott Agencja Kreacji Oprawy i Reklamyhoz (grafikák és reklámok létrehozásával foglalkozó ügynökség) került át. A felperessel való együttműködés megszüntetésére vonatkozó döntést az átszervezésért felelős személy hozta meg. Ezenkívül az alperes jelezte, hogy a felperes szexuális irányultsága közismert volt.

A felek nem értenek egyet azokkal az indokokkal kapcsolatban, amelyek miatt az alperes megszüntette a felperessel való együttműködést, és így azzal kapcsolatban sem, hogy ez az indok a felperes szexuális irányultságán alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül-e.

E. A RELEVÁNS TÉNYEK

[omissis]

A felperes homoszexuális. Élettársával együtt az LGBT közösség mellett kiállva a Lengyelországban élő homoszexuális párokkal szembeni tolerancia előmozdítására irányuló aktivista tevékenységet folytat. E tevékenység keretében a felperes és élettársa „J. & D.” néven Youtube-csatornát működtet, amelyen a homoszexuális kapcsolatokkal szembeni toleranciát előmozdító anyagokat tesz közzé. 2017. december 4-én a felperes és élettársa a fenti Youtube-csatornán közzétette a „*Pokochaj nas w Święta*” karácsonyi dal videóklipjét, amely bemutatja, hogy a homoszexuális kapcsolatban élő emberek hogyan ünneplik a karácsonyt. A felperes 2016-ban kezdte meg a tolerancia előmozdítására irányuló internetes tevékenységét, amikor élettársával együtt a Roxette együttes slágeréhez

kapcsolódó videóklipet tett közzé, majd feltöltött egy történetet arról, hogy a Roxette együttes meghívására részt vettek a stockholmi GayGalán. A felperes és élettársa az esküvőjükkel összefüggésben, amelyre 2017 júniusában Portugáliában került sor, az országos lengyel televíziós csatorna, a TVN által sugárzott Dzień Dobry TVN televízió-műsor vendége volt. A felperes szexuális irányultsága ismert volt azon szerkesztőség munkavállalói és munkatársai körében, amelyben a felperes a tevékenységét az alperes szervezeti struktúrája keretében végezte.

Az alperes országos lengyel közszolgálati televíziós csatornát működtet, és több mint 2000 munkavállalót foglalkoztat. A felperes az alperes szervezeti struktúrája keretében középvezetői pozíciót betöltő munkatársként nem volt közvetlen kapcsolatban az alperes társaságot irányító személyekkel.

A 2010 és 2017 közötti időszakban a felperes és az alperes közötti együttműködés rendszeresen megkötött, egymást követő, rövid távú vállalkozási szerződések alapján valósult meg. A felperes a fenti együttműködést egyéni vállalkozás keretében végezte. Az együttműködés keretében a felperes montázműsorokhoz, előzetesekhez vagy kommentárokhoz használt anyagokat készített, amelyeket a későbbiekben az alperes az önreklámozásra szolgáló anyagokhoz használt fel. A felperes a tevékenységét a Redakcja Oprawy i Promocji Programu 1 (Az 1-es program műsorszolgáltatási és terjesztési szerkesztősége) belső szervezeti egység keretében végezte, amelynek vezetője W. S. volt. A megkötött vállalkozási szerződések keretében a felperes heti ügyeket látott el, amelyek során az alperes önreklámozására szolgáló műsorokhoz készített anyagokat. A felperes közvetlen felettese, W. S. úgy osztotta be az ügyeket a felperes és az ugyanazon tevékenységet végző másik újságíró között, hogy mindegyikük havonta kétheti ügyet látson el.

2017 augusztusától előirányozták az alperes belső szervezeti felépítésének átszervezését, amelynek keretében többek között egy új szervezeti egység, az Agencja Kreacji, Reklamy i Oprawy létrehozását tervezték. Az új szervezeti egységet az alperes tevékenységével érintett valamennyi televíziós műsorszámért felelős összevont ügynökségként kívánták létrehozni, az egyes műsorszámok tekintetében működő külön szerkesztőségek helyett. Az alperes az átszervezés lebonyolítására és az új ügynökséghez átkerülő munkatársak ellenőrzésére I. Ś. és P. K. személyében új munkavállalókat jelölt ki.

A 2017 októberében és novemberében tartott megbeszélésen P. K. találkozót szervezett a Redakcja Oprawy i Promocji Programu 1-val, amelynek során tájékoztatást adott arról, hogy a munkatársak közül ki felelt meg a tervezett átszervezéssel kapcsolatban végzett ellenőrzésnek, e személyek között a felperest is megemlítve.

Az utolsó, egy hónapra szóló vállalkozási szerződést a felek 2017. november 20-án kötötték meg. 2017. november 29-én a felperes a közvetlen felettesétől megkapta a 2017 decemberére vonatkozó munkaidő-beosztást, amely két egy

hetes, 2017. december 7-én, illetve 2017. december 21-én kezdődő ügyeletet jelentett.

2017. december 4-én a felperes az élettársával együtt közzétette a „*Pokochaj nas w święta*” című karácsonyi dal videóklipjét.

2017. december 5-én vagy 6-án megbeszélést tartottak az alperes televíziós műsoraiban sugárzott karácsonyi anyagok elkészítéséről, amelyen részt vettek a felperes közvetlen felettesei, W. S. I. S. és P. K., valamint a Redakcja Opraw i Promocji Programu 2 (A 2-es program műsorszolgáltatási és terjesztési szerkesztősége) vezetője, L. R. E találkozó során felmerült az a kérdés, hogy tervezték-e karácsonyi spot készítését, amelyre I. S. vagy P. K. azt válaszolta, hogy hiszen J. (Program 1) már rendelkezett saját spottal és Mikulásokkal.

E találkozót követően I. S. vagy P. K. a felperes közvetlen feletteséhez, W. S.-hez fordult, és tájékoztatást kért a felperes ügyeleteinek időpontjaival kapcsolatban, majd javasolta, hogy függesszék fel a felperes tevékenységét, és ügyeletét bízzák más személyre.

2017. december 6-án a felperes a közvetlen felettesétől e-mail üzenetet kapott az 2017. december 7-én kezdődő ügyelet lemondásáról, amely ügyeletet egy másik újságírónak kellett átvennie.

2017. december 20-án a felperes a közvetlen feletteséhez, W. S.-hez fordult a kérdéssel, hogy 2017. december 21-én megjelenjen-e a tervezett ügyeleten. Válaszul arról tájékoztatták, hogy P. K. nem szándékozik együttműködni a felperessel.

Következésképpen a felperes 2017 decemberében semmilyen ügyeletet nem látott el, és az ezt követő időszakra nem kötöttek vele vállalkozási szerződést. Az eljárás felei közötti együttműködés ezzel megszűnt.

Az alperes semmilyen kifogást nem közölt a felperessel a felperes által készített anyagok minőségét illetően.

A felperes helyett K. K.-t alkalmazták, aki nem rendelkezett az ezidáig a felperes által végzett tevékenységek ellátásához szükséges képesítéssel és tapasztalattal.

Az Agencja Kreacji, Reklamy i Opraw tevékenységét hivatalosan 2018. január 1-jén kezdte meg.

F. AZ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELEM ELŐTERJESZTÉSÉNEK INDOKOLÁSA

A kérdést előterjesztő bíróság a fenti előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést azért teszi fel, mert az ügy vizsgálata során kétségei merültek fel azzal kapcsolatban, hogy kizárható-e a 2000/78 irányelvben előírt védelemnek a

szerződéses partner szabad megválasztása tekintetében történő alkalmazása, amennyiben az nem a nem, a faji vagy etnikai származáson vagy a nemzetiségen alapul, abban az esetben, ha a szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetés a polgári jogi szerződésben részes és gazdasági tevékenység keretében önálló vállalkozói tevékenységet végző természetes személy kiválasztására vonatkozik.

A 2000/78 irányelv hatályát annak 3. cikke pontosan meghatározza. A jelen ügy szempontjából a 3. cikk (1) bekezdésének a) és c) pontjában foglalt szabályozás bír jelentőséggel, amely biztosítja a hátrányos megkülönböztetéssel szembeni védelem alkalmazását a munkavállaláshoz, önálló vállalkozáshoz, a foglalkozáshoz való hozzájárulás feltételei, beleértve a kiválasztás és a munkaerő-felvétel feltételeit, valamint az alkalmazási és munkafeltételek tekintetében. A 2000/78 irányelv nem határozza meg az önálló vállalkozás fogalmát, és nem pontosítja azt, hogy az ilyen önálló vállalkozásra milyen mértékben kell, hogy kiterjedjen az irányelv által előírt védelem, azaz, hogy e védelem kizárható-e az irányelv 1. cikkében felsorolt megkülönböztető tényezőkön alapuló hátrányos megkülönböztetés által érintett személy szerződéses partnerének ahhoz való jogát védelmezve, hogy kiválassza azt a szerződő felet, akivel gazdasági tevékenység keretében együtt kíván működni.

A kérdést előterjesztő bíróság fenti kétségei a jelen ügyben a 2000/78/EK irányelvet átültető nemzeti jogi rendelkezésekkel – az egyenlő bánásmódról szóló törvény 5. cikkének 3. pontjával – kapcsolatban merültek fel, amely rendelkezés kizárta az e törvény által előírt védelem alkalmazási köréből a szerződéses partner szabad megválasztásával kapcsolatos helyzetet, amennyiben az nem a nem, a faji vagy etnikai származáson vagy a nemzetiségen alapul. Az ilyen szabályozás azt jelentené, hogy szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetés valósulhat meg, amennyiben a hátrányos megkülönböztetés csak a szerződéses partner szabad megválasztásában nyilvánul meg. A fenti kérdés közvetlen hatással van a jelen ügy megoldására, mivel az alperes a szerződéses partner szabad megválasztása keretében úgy döntött, hogy az egyéni vállalkozó felperessel nem köt további vállalkozási szerződést. A bíróság álláspontja szerint az egyéni vállalkozás felperes általi folytatását a 2000/78/EK irányelv 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett önálló vállalkozás folytatásának kell minősíteni. Ezenfelül a bíróság meggyőződése szerint a 2000/78 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja arra irányul, hogy biztosítsa a szexuális irányultság alapján történő hátrányos megkülönböztetés elleni védelmet az ilyen esetben is, mivel az, hogy a gazdasági tevékenységet folytató személlyel való szerződéskötés kizárólag a szexuális irányultság miatt marad el, az önálló vállalkozáshoz való hozzájárulás feltételei korlátozásának tűnik.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikkének szövegére tekintettel a 2000/78/EK irányelv vizsgált 3. cikke (1) bekezdése a) pontjának az értelmezése az Európai Unió Bíróságának kizárólagos hatáskörébe tartozik, így a fenti kérdés előzetes döntéshozatalra való előterjesztése indokolt.

[omissis]

MUNKADOKUMENTUM